स्थानीय तह निर्वाचन (मतदान) निर्देशिका, २०७४

आयोगको स्वीकृत मितिः २०७४।१।२३

स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ७१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी निर्वाचन आयोगले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस निर्देशिकाको नाम "स्थानीय तह निर्वाचन (मतदान) निर्देशिका, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,-

(क) "आयोग" भन्नाले नेपालको संविधानको धारा २४५ बमोजिमको निर्वाचन आयोग सम्झनु पर्छ ।

(ख) "ऐन" भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ सम्झनु पर्छ ।

(ग) "नियमावली" भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन नियमावली, २०७३ सम्झनु पर्छ ।

(घ) "निर्वाचन अधिकृत" भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ७ बमोजिम आयोगबाट नियुक्त भएको मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन अधिकृत सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहायक निर्वाचन अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।

(ङ) "निर्वाचन आचार संहिता" भन्नाले निर्वाचन आचार संहिता, २०७२ तथा स्थानीय तह निर्वाचन आचार संहिता, २०७३ सम्झनु पर्छ ।

(च) "निर्वाचन कार्यालय" भन्नाले क्षेत्रीय निर्वाचन कार्यालय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालय सम्झनु पर्छ ।

(छ) "मतदान अधिकृत" भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ११ बमोजिम नियुक्त भएको मतदान अधिकृत सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहायक मतदान अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।

(ज) "मतपत्र" भन्नाले निर्वाचनमा मतदान गर्नका लागि व्यवस्था गरिएको मतपत्र सम्झनु पर्छ ।

(झ) "मतपेटिका" भन्नाले मतदाताले मत सङ्केत गरेको मतपत्र राख्नका लागि आयोगले व्यवस्था गरेको मतपेटिका सम्झनु पर्छ ।

(ञ “सदस्य” भन्नाले गाउँपालिका र नगरपालिकाको वडा सदस्य तथा गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाको सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख, उपप्रमुख र वडा अध्यक्षलाई समेत जनाउँछ ।

परिच्छेद-२

मतदान कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था र प्रशिक्षण

३. **नियुक्ति** : (१) मुख्य निर्वाचन अधिकृतले जिल्लाभरका प्रत्येक मतदान केन्द्रका लागि सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतसँग समन्वय गरी मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत र अन्य कर्मचारीको नियुक्ति गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त गरिएका मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत र अन्य कर्मचारीले सम्बन्धित मतदान केन्द्रमा गई काम गर्नु पर्नेछ ।

४. **प्रशिक्षणमा सहभागी हुने** : मतदान अधिकृत तथा सहायक मतदान अधिकृतले निर्वाचन कार्यालयले तोकेको स्थानमा आयोजना हुने प्रशिक्षण कार्यक्रममा सहभागी हुनु पर्नेछ ।

५. **कर्मचारीबारे जानकारी लिने** : (१) मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयले मतदान अधिकृतलाई दिने नियुक्तिपत्रमा सो मतदान केन्द्रमा खटिने सम्पूर्ण कर्मचारीको पद, नाम थर, दर्जा र कार्यालय उल्लेख हुनेछ र मतदान अधिकृतले आफ्नो नियुक्तिपत्रबाटै आफू खटिने मतदान केन्द्रमा खटिएका सम्पूर्ण कर्मचारीको जानकारी प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) मतदान केन्द्रमा खटिने सुरक्षाकर्मीको विवरण जिल्ला प्रहरी कार्यालयले निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा उपलब्ध गराउनेछ ।

६. **मतदानकेन्द्रमा प्रस्थानको तयारी** : मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा प्रस्थान गर्नु अघि आफु खटिएको मतदान केन्द्रमा खटिने कर्मचारी र सुरक्षाकर्मीसँग आपसी समन्वय गरी मतदान केन्द्रमा जाने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

७. **उत्तरदायी हुने** : (१) मतदान अधिकृत निर्वाचन सम्बन्धी कामका लागि निर्वाचन अधिकृतप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।

(२) मतदान केन्द्रमा खटिएको सहायक मतदान अधिकृत, अन्य कर्मचारी, स्वयंसेवक र सुरक्षाकर्मी मतदान अधिकृतप्रति उत्तरदायी हुनु पर्नेछ ।

८. **स्वयंसेवक नियुक्ति गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा सहयोग गर्न बढीमा तीन दिनको लागि पाँच सयसम्म मतदाता भएको प्रत्येक मतदान केन्द्रमा एकजना महिला र एकजना पुरुष गरी दुई जना र सोभन्दा बढी मतदाता भएमा थप एकजना स्वयम्सेवक नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (२) बमोजिम नियुक्त गरिएको स्वयंसेवकलाई मतदान अधिकृतले स्थानीय तह निर्वाचन (आर्थिक) निर्देशिका, २०७३ ले तोकेबमोजिम खाजा खाना खर्च बापतको रकम भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम स्वयंसेवकको नियुक्तिको ढाँचा अनुसूची-१ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

मतदान सामग्री सम्बन्धी व्यवस्था

९. **निर्वाचन सामग्रीका बारेमा जानकारी लिने** : मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा प्रयोग हुने मतदाता नामावली, मतपत्र, मतपेटिका, स्वस्तिक छाप, छापदानी, नउड्ने मसी वा मार्कर, छेकाबारा, अनुसूची फाराम, ऐन, नियम, निर्देशिका लगायत सबै प्रकारका सामग्रीको बारेमा जानकारी लिई त्यस्ता सामग्री सम्बन्धित अधिकारी वा निकायबाट प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।

१०. **सामग्री बुझिलिने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा प्रस्थान गर्नुअघि आफू खटिएको मतदान केन्द्रको मतदाता नामावली दुई प्रति (एक प्रति रङ्गिन र एक प्रति श्यामश्वेत), मतपत्र, मतपेटिका, सुरक्षण सिल, मत सङ्केत गर्ने स्वस्तिक छाप, छापदानी, नउड्ने मसी वा मार्कर, छेकाबारा, विभिन्न अनुसूची फाराम, ऐन, नियम, निर्देशिका लगायतका मतदान सामग्री बुझिलिनु पर्नेछ ।

(२) मतदान केन्द्रमा प्रयोग हुने मतपत्र मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयबाट र अन्य सामग्री क्षेत्रीय निर्वाचन कार्यालय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयबाट बुझिलिनु पर्नेछ ।

(३) मतदान सामग्रीको जाँच गर्दा मतदान अधिकृतले विशेष गरी देहायका कुरामा ध्यान दिनु पर्नेछ :-

(क) मतदान सामग्री आफू खटिएको मतदान केन्द्रको हो, होइन ?

(ख) स्वस्तिक छाप, स्ट्याम्प प्याडमा मसी भए, नभएको ?

(ग) औंलामा लगाउने नउड्ने मसी वा नउड्ने मसी भएको मार्कर भए, नभएको ?

(घ) मतदाता नामावलीको दुवै प्रति पूर्ण छ, छैन ?

(ङ) मतदाता नामावली आफू खटिएको मतदान केन्द्रको हो/होइन ?

(च) मतदाता नामावलीमा रहेको मतदाता संख्या मतदान केन्द्रमा तोकिएको मतदाता संख्यासँग मिल्छ, मिल्दैन ?

(छ) मतदान सामग्री र मतदान कार्यमा प्रयोग हुने अनुसूची फारामहरू स्पष्ट र पर्याप्त छन, छैनन् ?

(ज) निर्वाचन सम्बन्धी आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, निर्देशिकाहरु छन्, छैनन् ?

(४) मतदान अधिकृतले मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयबाट मतपत्र बुझ्दा आफूलाई खटाइएको मतकेन्द्रका लागि तोकिएको सङ्ख्या र नम्बरको मतपत्र हो होइन यकिन गरी बुझ्नु पर्नेछ ।

(५) मतदान अधिकृतले स्वस्तिक छाप बुझ्दा तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी स्वस्तिक

छाप ठिक छ, छैन जाँची बुझी लिनु पर्नेछ ।

(६) निर्वाचन कार्यालयले मतदान अधिकृतलाई स्वस्तिक छाप, सुरक्षणसिल र मतपेटिका बुझाएको दुई प्रति भरपाई गराई राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो भरपाईको एकप्रति निर्वाचन कार्यालयले सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतलाई अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम निर्वाचन कार्यालयले मतदान अधिकृतसँग भरपाई गराउँदा सुरक्षणसिलको नम्बर समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ र मतदान अधिकृतले आफूले बुझिलिएको सुरक्षणसिल नम्बर पोलबुकमा टिपोट गरी राख्नु पर्नेछ ।

११. **मतपत्र बुझिलिने** : (१) मतदान अधिकृतले मुख्य निर्वाचन अधिकृतबाट मतपत्र बुझिलिँदा आयोगबाट पठाएको कपडाको थैलोमा पोको पारी जाँचीबुझी लाहाछाप लगाई लिनु पर्नेछ । त्यसरी मतपत्र बुझिलिँदा मतदान केन्द्रको लागि छुट्ट्याइएको मतपत्रको क्रमसंख्याको सुरु र अन्तिम क्रमसंख्या खुलाई बुझिलिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको मतपत्रको क्रमसंख्या उल्लेख भएको अभिलेख मुख्य निर्वाचन अधिकृतले एकप्रति आफ्नो कार्यालयमा राखी अर्को एकप्रति सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१२. **दस्तखत नमूना लिने** : (१) उपदफा (१) बमोजिम मतदान अधिकृतलाई मतपत्र बुझाउँदा मुख्य निर्वाचन अधिकृतले स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३५ बमोजिम मतदान अधिकृतको दस्तखत नमूना लिई अभिलेख राख्नु पर्नेछ । यसरी दस्तखत नमूना लिँदा पूरा तथा छोटकरी दस्तखतको नमूना दुई प्रति लिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको दस्तखतको एक प्रति नमूना मुख्य निर्वाचन अधिकृतले सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१३. **मतदान सामग्री मतदान केन्द्रमा पुऱ्याउने** : मतदान अधिकृतले आफू खटिएको मतदान केन्द्रको मतदान सामग्री सहायक मतदान अधिकृत, अन्य कर्मचारी, कार्यालय सहयोगी र सुरक्षाकर्मीसमेतसँग समन्वय गरी सुरक्षित रूपमा मतदान केन्द्रमा पुऱ्याउनु पर्नेछ । सामग्री लिइ जाँदा राती बास बस्नु पर्ने अवस्थामा निर्वाचन सामग्री र कर्मचारीको सुरक्षा व्यवस्थामा उचित ध्यान दिनु पर्नेछ ।

१४. **बसोबासको प्रबन्ध मिलाउने** : मतदान अधिकृतले स्थानीय व्यक्ति तथा मतदान टोलीका अरू सदस्यसँग समेत आपसी समन्वय गरी टोलीका लागि मतदान केन्द्र रहेको स्थलमा बसोबासको आवश्यक प्रबन्ध मिलाउनु पर्नेछ ।

तर मतदान केन्द्र रहेको स्थलमा त्यस्तो व्यवस्था गर्न सम्भव नभएमा उम्मेदवार, निजको नातेदार तथा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि बाहेकको घर वा होटलमा बसोबासको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

१५. **मतदाता परिचयपत्र वितरण** : (१) मतदान अधिकृतले निर्वाचनको मितिभन्दा अगावै

आयोगबाट प्राप्त मतदाता परिचयपत्र सम्बन्धित मतदाता वा निजको परिवारका सदस्यलाई बुझाई बुझिलिनेको दस्तखत वा सहीछाप गराई राख्नु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम परिचयपत्र वितरण गरी बाँकी रहन गएका मतदाता परिचयपत्र र मतदाता परिचयपत्र बुझाएको भर्पाइ सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ । त्यसरी मतदान अधिकृतले बाँकी फिर्ता बुझाएका मतदाता परिचयपत्र र मतदातालाई मतदाता परिचयपत्र बुझाएको भर्पाइ निर्वाचन अधिकृतले निर्वाचन कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

१६. **सर्वदलीय वा सर्वपक्षीय बैठक राख्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा पुगेपछि सकभर छिटो सर्वदलीय वा सर्वपक्षीय बैठक राखी मतदान केन्द्र वरपरको सुरक्षा व्यवस्था कायम राख्ने, मतदान केन्द्र निर्माण गर्ने, स्वच्छ, स्वतन्त्र रूपमा मतदान कार्य सञ्चालन गर्ने विषयमा आवश्यक सहयोग जुटाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सर्वदलीय वा सर्वपक्षीय बैठकमा स्थानीय तहको निर्वाचन प्रयोजनको लागि सम्बन्धित जिल्लामा दर्ता रहेका राजनीतिक दलका स्थानीय प्रतिनिधि, उम्मेदवार, उम्मेदवारका प्रतिनिधि, बुद्धिजीवीलाई आमन्त्रण गर्नु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले सर्वदलीय वा सर्वपक्षीय बैठकका सहभागीलाई मतदान प्रक्रियाबारे जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४
मतदान केन्द्र निर्माण

१७. **मतदान केन्द्र निर्माण गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले आफू खटिएको मतदान केन्द्रमा आफ्नो टोलीमा खटिएका कर्मचारी एवम् सुरक्षाकर्मीसँग समेत परामर्श गरी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३० बमोजिमको ढाँचामा सबैलाई सहज हुने किसिमले मतदान केन्द्र निर्माण गर्नु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम मतदान केन्द्र निर्माण गर्दा स्थानीय व्यक्तिको सहयोग लिन तथा त्यस केन्द्रमा खटिएका कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मीलाई सो काममा लगाउन सक्नेछ ।

(३) मतदान केन्द्र निर्माणमा मतदान अधिकृतलाई सहयोग पुऱ्याउनु मतदान टोलीमा खटिएका कर्मचारी र सुरक्षाकर्मीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम मतदान केन्द्र निर्माण गर्दा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने डोरी, बाँस, घोचा, पाल, खर आदिको उपयोग गर्न सकिनेछ । यसरी निर्माण गरिएको मतदान केन्द्रमा मतदान कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने टेबल, बेञ्च, कुर्सी लगायतका सामग्रीको व्यवस्था मिलाउनु पर्छ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम मतदान केन्द्र निर्माण गर्दा त्यस्तो केन्द्रमा देहायको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :-

(क) मत सङ्केत गर्नका लागि गोप्य कक्ष बनाउने र सो स्थानमा मतपत्रमा छाप लगाउने टेबुल राख्ने,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम गोप्य कक्ष बनाउँदा सामान्यतयाः देहाय बमोजिमको सङ्ख्यामा बनाउनु पर्नेछ :-

(१) तीन सयसम्म मतदाता सङ्ख्या भएको मतदान केन्द्रमा एउटा,
(२) तीन सय एक देखि आठ सयसम्म मतदाता सङ्ख्या भएको मतदान केन्द्रमा दुईटा,
(३) आठ सय एक भन्दा बढी मतदाता सङ्ख्या भएको मतदान केन्द्रमा तीनवटा ।

(ग) मतदान गर्ने गोप्य स्थान नजिकै बाहिरपट्टि मतपेटिका राख्ने टेबुल र त्यसैको छेउमा मत सङ्केत गर्ने स्वस्तिक छाप तथा छापदानी राख्ने टेबुल राख्ने,

(घ) मत सङ्केत गरेपछि स्वस्तिक छाप मतपेटिका नजिक रहेको साविकको टेबुलमा ल्याएर राख्ने व्यवस्था गर्ने,

(ङ) मतपेटिका राखेको ठाउँको नजिक मतदान केन्द्रभित्रको समग्र कार्यको निरीक्षण गर्न सक्ने गरी मतदान अधिकृत बस्ने ठाउँ बनाउने,

(च) मतदान केन्द्रको बाहिरी भागमा खुला ठाउँमा महिला, पुरुष र अन्य मतदाताको लागि डोरी वा बाँस लगाई अलग-अलग रूपमा लाम लाग्न सक्ने व्यवस्था मिलाउने,

(छ) लामबद्ध भएका मतदाता मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्ने स्थलमा मतदाताको नाम रुजु गर्ने, तथ्याङ्क फाराम भर्ने, औंलामा नउड्ने मसी वा मार्करको चिह्न लगाउने र मतदातालाई मतपत्र दिने सहायक मतदान अधिकृत वा कर्मचारी बस्ने ठाउँको व्यवस्था गर्ने,

(ज) मतदाताको नाम रुजु गर्ने ठाउँमा र मतदान गरिसकेपछि मतदाता बाहिर निस्कने ठाउँमा सुरक्षाको प्रबन्ध गर्ने,

(झ) मतदान गरिसकेको व्यक्ति पुनः मतदान स्थलतर्फ फर्कन नसक्ने गरी बाहिर निस्कने व्यवस्था मिलाउने,

(ञ) प्रत्येक मतदान केन्द्रमा मतदान गर्ने मतदाताको क्रमसङ्ख्या स्पष्ट देखिने सूचना मतदाता लामबद्ध हुने ठाउँमा झुण्ड्याउने वा टाँस्ने ।

(६) मतदान अधिकृतले मतदान गर्न तोकिएको स्थानमा कुनै विद्यालय वा सार्वजनिक भवन नभएको अवस्थामा चौर वा अन्य कुनै खुला ठाउँमा पाल, त्रिपाल वा

छेकवार वा अन्य कुनै उपयुक्त वस्तुको प्रयोग गरी मतदान केन्द्र निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(७) मतदान केन्द्र निर्माण गर्दा सम्भव भएसम्म अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि समेत सहज हुने गरी निर्माण गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफा बमोजिम मतदान केन्द्र निर्माण गर्दा स्थानीय बासिन्दाको सहयोगमा मतदान केन्द्रको वरपर सम्भव भएसम्म खानेपानी र शौचालयको प्रबन्ध मिलाउनु पर्नेछ ।

१८. **मतदान केन्द्रमा व्यवस्था गर्नु पर्ने अन्य कुराहरु :** मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्र निर्माण गरिसकेपछि त्यस्तो केन्द्रमा देहाय बमोजिमका अन्य व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ :-

(क) मतदाता प्रवेश गर्ने द्वारमा "भित्र" र मतदाता बाहिर निस्कने द्वारमा "बाहिर" लेखिएको कार्ड सबैले देख्ने गरी टाँस्ने,

(ख) मतदान केन्द्रको प्रवेशद्वारमा महिला, पुरुष र अन्य मतदाता अलग-अलग रूपमा लामबद्ध हुन सक्ने गरी डोरी वा बाँसले मतदाताको लागि लाम लाग्ने ठाउँ छुट्टयाई "महिला", "पुरुष" वा "अन्य" लेखिएको अलग-अलग कार्ड झुण्डयाउने,

(ग) मतदाताको नाम रुजु गर्ने कर्मचारी र लाममा भएका मतदाताका बीच भागमा सुरक्षाकर्मीलाई राख्ने र सुरक्षाकर्मी नपुग भएको अवस्थामा स्वयंसेवकलाई खटाउने,

(घ) नाम रुजु गर्ने कर्मचारीपछि क्रमशः तथ्याङ्क फाराम भर्ने कर्मचारी वा स्वयंसेवक, नउड्ने मसी वा नउड्ने मसी भएको मार्कर लगाउने महिला स्वयंसेवक, मतपत्र दिने सहायक मतदान अधिकृत बस्ने ठाउँको व्यवस्था गर्ने,

(ङ) उम्मेदवार वा उम्मेदवारका प्रतिनिधिलाई मतदान कार्यमा खटिएका कर्मचारीको पछाडिपट्टि बस्ने प्रबन्ध मिलाउने,

(च) मतपेटिका राख्दा धेरै अग्लो ठाउँमा नराखी होचो कदका मतदाताले पनि सजिलै मत खसाल्न सक्ने गरी राख्ने व्यवस्था गर्ने,

(छ) गोप्य मतदान कक्ष बनाउँदा भऱ्याङ वा सिंढी चढेर जानुपर्ने ठाउँमा नबनाउने,

(ज) मतदाताले मतदान गरिसके पछि सो मतदाता सजिलै बाहिर निस्कन सक्ने गरी उपयुक्त व्यवस्था मिलाउने,

(झ) मतदान केन्द्रको बाहिरपट्टि सबैले देख्ने गरी धुम्रपान निषेधित क्षेत्र तथा हातहतियार निषेध लेखिएको कार्ड झुण्डयाउने,

(ञ) मतदान केन्द्रमा उपलब्ध भएसम्म आयोगले उपलब्ध गराएका पोष्टर टाँस्ने,

(ट) मतदान केन्द्रभित्र कुनै पनि उम्मेदवार वा राजनीतिक दलको पर्चा, पम्प्लेट, पोष्टर, प्रचार जस्ता सामग्री रहेछ भने सो हटाउने ।

परिच्छेद-५

मतदान केन्द्र निर्माणपछि गर्नु पर्ने अन्य काम

१९. **मतदान केन्द्रको क्षेत्र तोक्ने** : मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्र निर्माण गरिसकेपछि सो मतदान केन्द्र रहेको ठाउँको चारैतिर साधारणतयाः तीन सय मिटरसम्मको क्षेत्रलाई चारकिल्ला तोकी मतदान केन्द्रको क्षेत्र घोषित गर्नु पर्नेछ र त्यसको सूचना मतदान केन्द्रमा सबैले देख्ने गरी प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

२०. **प्रचार-प्रसार गर्न वा शान्ति भङ्ग गर्न निषेध गरेको सूचना प्रकाशन गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान हुने दिनभन्दा अठ्चालीस घण्टा अघिदेखि मतदानको काम पूरा नभएसम्म कुनै उम्मेदवार वा दलको पक्ष वा विपक्षमा मतदान गर्ने वा नगर्ने उद्देश्यले सभा बोलाउन वा आयोजना गर्न, जुलुस निकाल्न वा नाराबाजी गर्न तथा अन्य कुनै प्रकारले प्रचार-प्रसार गर्न वा गराउन नपाउने व्यहोराको स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३१ बमोजिमको सूचना सो मतदान केन्द्रमा सबैले देख्ने गरी प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

उदाहरणको लागि : आइतबारको दिन मतदान हुने रहेछ भने सोभन्दा पहिलेको बिहिवारको राति १२ बजेपछि प्रचार-प्रसार निषेध गर्नु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले निर्वाचनको लागि मतदान हुने दिनमा मतदान कार्य प्रारम्भ हुनुभन्दा तीन घण्टा अघिदेखि मतदान कार्य समाप्त नभएसम्म कसैले पनि मतदाता वा मतदान केन्द्रमा मतदानको काममा संलग्न व्यक्ति वा कर्मचारीलाई बाधा हुने गरी मतदान केन्द्र रहेको घर, भवन वा ठाउँ र मतदान कार्यमा असर पर्ने गरी त्यसको वरिपरीको कुनै निजी वा सार्वजनिक घर, भवन वा जग्गामा देहायका कुनै काम गरी शान्ति भङ्ग गर्न वा भय, त्रास सिर्जना गर्न वा निर्वाचनको वातावरण बिथोल्ने कार्य गर्न वा गराउन नपाउने व्यहोराको स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३२ बमोजिमको सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछः-

(क) साउण्ड सिस्टम, सर्ट मेसेज सर्भिस (एसएमएस), सामाजिक सञ्जाल वा यस्तै अन्य कुनै साधन प्रयोग गर्न,

(ख) बाजा बजाउन, नाचगान गर्न, सार्वजनिक भोज गर्न, जुलुस प्रदर्शन वा जुनसुकै किसिमको सभा वा समारोह गर्न वा हुलहुज्जत वा होहल्ला गर्न वा गराउन ।

२१. **मादक पदार्थ निषेध गर्ने** : मतदान अधिकृतले प्रचार-प्रसार निषेध गरेको अवधिमा मतदान केन्द्रको वरिपरीको क्षेत्रमा मादक पदार्थ बिक्री वितरण र सेवन गर्न निषेध गरिएको सूचना स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३३ बमोजिम प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

२२. **हातहतियार लिएर हिंड्न वा प्रयोग गर्न नदिने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्र र सोको वरिपरि मतदानको काममा खटिएका सुरक्षा कर्मचारी बाहेक अरु कसैलाई कुनै प्रकारको विष्फोटक पदार्थ, रासायनिक वा विषालु पदार्थ वा लाठी, भाला, खुकुरी, बन्दुक, पेस्तोल वा त्यस्तै प्रकारका अन्य हातहतियार लिएर हिँड्न, प्रदर्शन गर्न, प्रयोग गर्न वा गराउन रोक लगाउनु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३४ बमोजिमको सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

२३. **परिचयपत्र लगाउनु पर्ने** : मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत, निर्वाचनमा खटिएका अन्य कर्मचारी, उम्मेदवार, निर्वाचन प्रतिनिधि, मतदान प्रतिनिधि र स्वयम् सेवकले आयोगले उपलब्ध गराएको परिचय-पत्र देखिने गरी लगाउनु पर्नेछ ।

२४. **मतदान सम्बन्धी कार्यमा बाधा पुऱ्याउनेलाई गिरफ्तार गर्न सकिने :** (१) मतदान अधिकृतले मतदान कार्यमा बाधा पुऱ्याउने वा पुऱ्याउन उद्योग गर्ने वा मद्दत गर्ने वा त्यस्तो कार्य गर्न दुरुत्साहन गर्ने जुनसुकै व्यक्तिलाई त्यस्तो काम नगर्न र सो स्थानबाट बाहिर जान आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) निर्वाचन (कसुर र सजाय) ऐन, २०७३ बमोजिम कसूर मानिने कार्य गर्ने व्यक्तिलाई वा उपदफा (१) बमोजिमको आदेश नमान्ने व्यक्तिलाई गिरफ्तार गर्न मतदान अधिकृतले सम्बन्धित सुरक्षाकर्मीलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मतदान अधिकृतले दिएको आदेश सम्बन्धित सुरक्षाकर्मीले पालना गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिएको आदेश पालना नगरेमा मतदान अधिकृतले निर्वाचन अधिकृत समक्ष लेखी पठाउनेछ र निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो सुरक्षाकर्मीलाई विभागीय कारबाही गर्न आयोगमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

२५. **निर्वाचन सामग्री मतदान केन्द्रबाट बाहिर लैजान नहुने** : मतदान कार्य समाप्त भई अन्य सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा नहुञ्जेलसम्म मतदान कार्यमा प्रयोग भएका मतदान सामग्री मतदान केन्द्रभन्दा बाहिर लैजान र अनधिकृत व्यक्तिलाई छुन दिनु हुँदैन ।

२६. **मतदान प्रतिनिधिको नियुक्ति** : (१) उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधिले निर्वाचनमा मतदान सम्बन्धी काम गर्न प्रत्येक मतदान केन्द्रको लागि आफूले गर्नुपर्ने काम गर्न नियमावलीको अनुसूची-२४ बमोजिम मतदान प्रतिनिधि नियुक्त गर्न सक्नेछ । यसरी मतदान

प्रतिनिधि नियुक्ति गरेको लिखित जानकारी मतदान अधिकृत र निर्वाचन अधिकृतलाई तुरुन्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतदान प्रतिनिधि नियुक्त गर्दा एकै दलको तर्फबाट उम्मेदवार भएका सबै उम्मेदवारले समन्वय गरी एउटा मतदान केन्द्रमा एकजनामात्र र स्वतन्त्र उम्मेदवारहरुले आपसमा समन्वय गरी एउटा मतदान केन्द्रमा सम्भव भएसम्म एकजना मतदान प्रतिनिधि रहने गरी नियुक्त गर्नु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम मतदान प्रतिनिधि नियुक्ति गरेको जानकारी प्राप्त भएपछि सोको अभिलेख राखी त्यस्तो मतदान प्रतिनिधिलाई नियमावलीको अनुसूची-२५ बमोजिमको परिचयपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त भएको मतदान प्रतिनिधिलाई उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधिले जुनसुकै बखत बदर गरी अर्को मतदान प्रतिनिधि नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम अर्को मतदान प्रतिनिधि नियुक्त गरिएकोमा मतदान अधिकृतलाई तुरुन्त जानकारी दिनु पर्नेछ ।

२७. **मतदान प्रतिनिधिको योग्यता :** दफा २६ बमोजिम नियुक्त गरिने मतदान प्रतिनिधिको योग्यता देहाय बमोजिम हुनु पर्नेछ :-

(क) सम्बन्धित मतदान केन्द्रमा मतदान गर्न पाउने अन्तिम मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको,

(ख) लेखपढ गर्न जान्ने ।

२८. **मतदान प्रतिनिधिको कर्तव्य :** दफा २६ बमोजिम नियुक्त मतदान प्रतिनिधिको कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) शान्तिपूर्ण ढङ्गबाट मतदान कार्य सम्पन्न गर्न सहयोग गर्ने,

(ख) मतदानका क्रममा तयार हुने मुचुल्कामा उम्मेदवार वा निर्वाचन प्रतिनिधिको तर्फबाट सहिछाप गर्ने,

(ग) ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशिका बमोजिम मतदान प्रतिनिधिले मतदान केन्द्रमा गर्नु पर्ने सबै काम गर्ने ।

२९. **मतदान केन्द्रमा प्रवेश अनुमतिपत्र :** (१) मतदान अधिकृतले मतदान सम्बन्धी कामको लागि कुनै व्यक्तिलाई मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्ने अनुमति दिँदा नियमावलीको अनुसूची-२७ बमोजिमको ढाँचामा मतदान केन्द्रभित्र प्रवेशको अनुमतिपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अनुमतिपत्र मतदानको कार्य समाप्त नभएसम्म वा मतदान अधिकृतले रद्द नगरेसम्म कायम रहनेछ ।

परिच्छेद-६

अभिमुखीकरण र कार्य विभाजन

३०. **अभिमुखीकरण गर्ने :** (१) मतदान अधिकृतले मतदानको पूर्व तयारी स्वरूप मतदान हुने दिन अगावै मतदान कर्मचारी, स्वयंसेवक र सुरक्षाकर्मीलाई मतदान प्रक्रियाका बारेमा अभिमुखीकरण गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अभिमुखीकरण गराउँदा प्रत्येक कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी र स्वयंसेवकले निर्वाचन प्रक्रियामा पूरा गर्नुपर्ने जिम्मेवारीबारे स्पष्ट पार्नु पर्नेछ ।

३१. **कार्य विभाजन :** (१) मतदान अधिकृतले मतदान कार्य सफलतापूर्वक सञ्चालन गर्न सहायक मतदान अधिकृत, अन्य कर्मचारी र स्वयंसेवकलाई देहायबमोजिम कार्य विभाजन गरी जिम्मेवारी समेत तोक्नुपर्नेछ :-

(क) मतदानका लागि उपस्थित मतदाताको मतदाता परिचय-पत्र हेरी मतदाता नामावलीमा नाम रुजु गर्ने,

(ख) नाम रुजु गरी आएको मतदाता महिला, पुरुष वा अन्य के हो ? सो अनुसार तोकिएको तथ्याङ्क फाराममा अभिलेख जनाई राख्ने,

(ग) मतदाताको नङमा नमेटिने मसी लगाउने,

(घ) मतदातालाई मतपत्र दिने,

(ङ) मतदान केन्द्रमा मतदाताको लाइन व्यवस्थापन र अन्य कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने,

(च) मतदान गरिसकेको मतदाताले मतपेटिकामा मतपत्र खसाले नखसालेको निगरानी गर्ने तथा मतदान गरी सकेको मतदातालाई बाहिर पठाउने ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्य विभाजन गर्दा मतदातालाई मतपत्र दिने कार्य सहायक मतदान अधिकृतलाई र मतदाताको औंलामा नमेटिने मसी लगाउने जिम्मेवारी महिला स्वयंसेविकालाई दिने गरी कार्य विभाजन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-७

निर्वाचन सामग्री र मतदानको तयारी

३२. **मतदान तयारी** : मतदान हुने दिन मतदान प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि मतदान केन्द्रमा मतदान सम्बन्धी सबै किसिमको व्यवस्था पूरा भए नभएको कुराको निरीक्षण मतदान अधिकृतले देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :-

(क) मत सङ्केत गर्ने गोप्य स्थान र सो स्थानमा मतपत्रमा छाप लगाउने टेबुल ठीक छ, छैन ?

(ख) गोप्य स्थान नजिकै बाहिरपट्टि मतपेटिका राख्ने टेबुल र त्यसैको छेउमा मत सङ्केत गर्ने स्वस्तिक छाप छ, छैन र गोप्य कक्षमा राखिएको छापदानीको प्याड माथि प्लाष्टिक वा कागजले ढाकिएको भए सो हटाएको छ, छैन र त्यस्तो प्लाष्टिक वा कागज हटाई सकेको रहेछ भने प्याडको मसी सुकेको छ, छैन ?

(ग) नमेटिने मसी वा मार्कर पेन पर्याप्त मात्रामा छ, छैन ?

(घ) मतपेटिका राखेको ठाउँ नजिकै हुने गरी मतदान अधिकृत बस्ने ठाउँ मिलाइएको छ, छैन ?

(ङ) मतदान केन्द्रको बाहिरी भागमा खुला ठाउँमा महिला, पुरुष वा अन्य मतदाताको लागि डोरी वा बाँस लगाई अलग-अलग पङ्क्तिबद्ध हुन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ, छैन, र महिला, पुरुष वा अन्य लेखिएको कागज टाँसेको वा झुण्ड्याइएको छ, छैन ?

(च) मतदान गर्ने मतदाताको क्रमसङ्ख्या स्पष्ट देखिने सूचना मतदाता पङ्क्तिबद्ध हुने ठाउँमा झुण्ड्याइएको वा टाँसिएको छ, छैन ?

(छ) पङ्क्तिबद्ध भएका मतदाता मतदान केन्द्रभित्र मतदानका लागि प्रवेश गर्ने प्रवेशस्थलमा मतदाताको नाम रुजु गर्ने, महिला, पुरुष वा अन्यको तथ्याङ्क फाराम भर्ने, औंलामा चिनो लगाउने र मतदातालाई मतपत्र दिने कर्मचारी, स्वयंसेवक तथा सहायक मतदान अधिकृत बस्ने ठाउँ ठीक अवस्थामा छ, छैन ?

(ज) मतदान गरिसकेको व्यक्ति पुनः मतदानस्थलतर्फ फर्कन नसक्ने गरी बाहिर निस्कने व्यवस्था मिलाइएका छ, छैन ?

(झ) मतदाताको नाम रुजु गर्ने ठाउँमा र मतदान गरिसकेपछि मतदाता बाहिर निस्कने ठाउँमा सुरक्षाको प्रबन्ध छ, छैन ?

(ञ) उम्मेदवार वा मतदान प्रतिनिधि वा निर्वाचन प्रतिनिधिहरू बस्ने स्थान ठीक छ, छैन ?

(ट) मतदान केन्द्रमा मतदानका लागि मतदाताको नामावली ठीक छ, छैन ?

(ठ) मतदान केन्द्रभित्र कुनै उम्मेदवार वा राजनीतिक दलको कुनै किसिमको प्रचार सामग्री छ, छैन ?

(ड) निर्वाचन हुने पदका लागि प्रतिस्पर्धा गर्न खडा भएका सबै उम्मेदवारको निर्धारित निर्वाचन चिह्न मतपत्रमा छ, छैन ?

३३. **मतपेटिका सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा मतदानका लागि एउटा मतपेटिका राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो मतपेटिकामा मतदान अधिकृतले मतदान कार्य प्रारम्भ हुनुभन्दा पहिले नै मतदान केन्द्रको नाम, गाउँपालिका वा नगरपालिकाको नाम, वडा नम्बर

तथा मतपेटिकाको क्रम उल्लेख भएको स्टिकर मतपेटिकाको बाहिरी भागमा टाँसी त्यसमा क्रम उल्लेख गरी आफ्नो दस्तखत समेत गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको मतपेटिका मतपत्रले भरिएमा मतदान अधिकृतले दफा ३३ बमोजिमको रित पुऱ्याई अर्को मतपेटिका राख्नु पर्नेछ । यसरी थप गरिएको मतपेटिकामा समेत मतपेटिकाको क्रम क्रमशः उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण : मतपेटिकाको क्रम भन्नाले मतदान केन्द्रमा मतदानका लागि एउटा मात्र मतपेटिका प्रयोग भएकोमा क्रम एक, दुईवटा प्रयोग भएकोमा क्रम दुई र सोभन्दा बढी प्रयोग भएको अवस्थामा त्यसरी नै क्रम बढाई प्रयोग भएको मतपेटिकामा लेख्नु पर्नेछ । यसरी क्रम लेख्दा त्यस्तो स्टिकरमा मतपेटिकाको क्रम जनाउने निर्दिष्ट कोठा नभएमा मार्करले लेखी मतदान अधिकृतले दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

३४. **रित्तो मतपेटिका बन्द गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान सुरु हुनुभन्दा अघि रित्तो मतपेटिका उम्मेदवार वा निजका प्रतिनिधिलाई देखाई सो मतपेटिका दुरुस्त तथा रित्तो भए नभएको जाँच गरी मतपेटिकाको ढकनी (बिर्को) मा रहेको मतपत्र खसाल्ने प्वाल मात्र खुला रहने गरी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३६ बमोजिमको रित पुऱ्याई मतपेटिका बन्द गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतपेटिका बन्द गर्दा उम्मेदवार वा निजको प्रतिनिधिको रोहबरमा हरियो रङको सुरक्षणसिल लगाई बन्द गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम मतपेटिका बन्द गर्दा सुरक्षणसिलमा उल्लेख भएको सुरक्षणसिल नम्बर स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३६ बमोजिमको मुचुल्कामा उल्लेख गरी उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिलाई सहिछाप गर्न लगाई मतदान अधिकृतले दस्तखत गर्नु पर्नेछ । त्यसरी प्रयोग भएका सुरक्षणसिलका नम्बरहरू मतदान अधिकृतले आफ्नो पोलबुकमा टिपोट गर्नु पर्नेछ र उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिले टिपोट गर्न चाहेमा टिपोट गर्न दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम मतदान केन्द्रमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिले सहिछाप नगरेमा मुचुल्कामा सोही व्यहोरा जनाई मतदान केन्द्रमा उपस्थित अन्य दुई जना व्यक्तिको सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

३५. **स्वस्तिक छाप जाँच गर्ने र मतपत्रको सिलबन्दी प्याकेट खोल्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदानको कार्य शुरु हुनुअघि उम्मेदवार वा निजको प्रतिनिधिको रोहबरमा स्वस्तिक छाप जाँच गरी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३७ बमोजिमको मुचुल्का तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) मतदान हुने दिन मतदान शुरु हुनुभन्दा अघि मतदान अधिकृतले सो मतदान केन्द्रमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको रोहबरमा

मतपत्रको सिलबन्दी प्याकेट खोल्नु पर्नेछ र त्यसरी सिलबन्दी प्याकेट खोलेको व्यहोराको मुचुल्का स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३८ बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-८

मतदान प्रारम्भ

३६. **मतदान प्रारम्भ गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान हुने दिन निर्धारित समयमा मतदान प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ ।

(२) मतदान प्रारम्भ हुने निर्धारित समयमा मतदान गर्न मतदाता उपस्थित भएमा वा नभएमा पनि मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको रोहबरमा मतदान प्रारम्भ भएको भनी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-३९ बमोजिम उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको सहिछाप गराई आफूले समेत दस्तखत गरी मुचुल्का गराई राख्नु पर्नेछ ।

३७. **मतपत्रमा दस्तखत गर्ने** : (१) मतदान अधिकृतले दफा ३६ बमोजिम सिलबन्दी प्याकेट खोलिएको सम्पूर्ण मतपत्र आफ्नो जिम्मामा राख्नु पर्नेछ र मतपत्रमा सही गर्नको लागि निर्देशित ठाउँमा मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा दिएको दस्तखत नमुना बमोजिम आफ्नो दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

तर सबै मतपत्रमा एकै पटक दस्तखत नगरी आवश्यकता अनुसार गर्दै जानु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम मतपत्रमा दस्तखत गर्दा दस्तखतको छाप लगाउनु हुँदैन ।

(३) मतदान अधिकृतले आफूले दस्तखत गरेका मतपत्र मतदातालाई प्रदान गर्नको लागि सहायक मतदान अधिकृतलाई आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । यसरी दस्तखत गरेका सबै मतपत्र सहायक मतदान अधिकृतलाई एकै पटक उपलब्ध गराउनु हुँदैन ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम मतदान अधिकृतले मतदातालाई उपलब्ध गराउन सहायक मतदान अधिकृतलाई बुझाएका सबै मतपत्रको छुट्टै लगत राख्नु पर्नेछ ।

(५) मतदानको लागि मतदाता मतपत्र उपलब्ध गराउँदा मतदान अधिकृतले दस्तखत भए नभएको हेरी दस्तखत गरेको मतपत्रमात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३८. **मतदाताको नाम जाँच गरी रुजु गर्ने** : (१) मतदान केन्द्रमा मतदाता प्रवेश गरेपछि मतदान अधिकृत वा निजले खटाएको कर्मचारीले मतदाता परिचयपत्र हेरी निजको नाम मतदाता नामावलीमा समावेश भएको छ, छैन र मतदाता नामावलीमा भएको व्यहोरासँग भिड्छ, भिड्दैन सो जाँच गर्नेछ । यसरी जाँच गर्दा मतदाताको नाम, थर उमेर सो मतदाताको पिता/माताको नाम, विवाहिता महिला भए निजको पतिको नाम आदि सोधी जाँच गर्दा मतदाता नामावलीमा लेखिएको व्यक्ति निज नै हो भन्ने कुरामा मतदान अधिकृत विश्वस्त भएमा निजलाई मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँच गर्दा कुनै मतदाताको व्यहोरामा लेखाइ वा छपाईको सानोतिनो भूलचुक देखिए तापनि मतदाता नामावलीमा लेखिएको व्यक्ति निज नै हो भन्ने कुरामा विश्वस्त हुने आधार भएमा मतदान अधिकृतले मतदानका लागि त्यस्तो मतदातालाई मतपत्र दिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि "सानोतिनो भूलचुक" भन्नाले मतदाता नामावलीमा सम्बन्धित व्यक्तिको नाम, थर, उमेर, वतनमा लेखाई वा छपाई सम्बन्धी प्राविधिक वा अक्षर, मात्रा वा अङ्कको सामान्य त्रुटी सम्झनु पर्छ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम मतदातालाई मतपत्र दिएपछि मतदाता नामावलीमा रहेको निजको नामको अगाडि रेजा (√) चिह्न लगाउनु पर्नेछ ।

३९. **महिला, पुरुष वा अन्य मतदाताको तथ्याङ्क फाराम भर्ने :** (१) दफा ३८ बमोजिम मतदाताको नाम आदि रुजु भएपछि मतदान अधिकृतले खटाएको कर्मचारी वा स्वयम् सेवकले नाम रूजु भई आएको मतदाता महिला, पुरुष वा अन्य के हो ? सोही बमोजिमको तथ्याङ्क फाराममा जनाउनु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले निर्वाचन आयोग, निर्वाचन अधिकृत वा निजले खटाएको टोली वा पर्यवेक्षकले उपदफा (१) बमोजिमको विवरण मागेमा मतदानको काममा असर नपर्ने गरी उक्त तथ्याङ्कको जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले मतदान सम्पन्न भएपछि उपदफा (१) बमोजिमको फाराम अन्य कागजातको पोकामा नराखी निर्वाचन अधिकृतलाई अलग्गै बुझाउनु पर्नेछ । महिला, पुरुष वा अन्य मतदाताको सङ्ख्या देखिने गरी कति मतदाताले मतदान गरे भनी मतदान अधिकृतले आफ्नो डायरी (पोलबुक)मा समेत लेख्नु पर्नेछ ।

४०. **मतदाताको औंलामा चिनो लगाउनु पर्ने** : (१) मतदाताको नाम रुजु भई दफा ३९ बमोजिम तथ्याङ्क फाराममा समेत महिला, पुरुष वा अन्य के हो जनाइसकेपछि मतदाताको तथ्याङ्क फाराम भर्न खटाइएको महिला स्वयम् सेवकले नै मतदाताको बायाँ हातको बूढी औँलामा नङ र मासुको जोर्नीमा नमेटिने मसी वा नमेटिने मसी भएको मार्करले चिनो लगाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतदाताको बायाँ हातको बूढी औँला नभएमा दायाँ हातको बूढी औँलामा चिह्न लगाउनु पर्नेछ । दायाँ हातको बूढी औँला नभएमा बायाँ हातको चोर, माझी, साइली र कान्छी औँलामध्ये जुन औँला ठिक छ क्रमशः ती मध्येको एक औँलामा चिह्न लगाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कुनै औँला नभएमा दायाँ हातको कुनै औँलामा सोही बमोजिमको क्रम अनुसार चिह्न लगाउनु पर्नेछ ।

(४) कुनै मतदाताको दुबै हात रहेनछ भने मतदान अधिकृतले सो व्यहोरा मतदाता नामावलीमा जनाई निजलाई मतदान गर्न दिनु पर्नेछ ।

४१. **मतपत्रको अधकट्टीमा मतदाताको सहिछाप गराउने** : (१) मतदान अधिकृत वा सहायक मतदान अधिकृतले मतदातालाई मतपत्र दिनुभन्दा पहिले मतपत्रको अधकट्टीको माथिको भागमा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको वडा नम्बर र मतदाताको क्रमसङ्ख्या समेत लेखी निजको सहिछाप गराई मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मतदाताको सहिछाप गराउँदा लेख्न नसक्ने मतदाताको दायाँ हातको बुढी औंलाको छाप लगाउनु पर्नेछ । दायाँ हातको बुढी औंला नभएमा बायाँ हातको बुढी औंला वा दुबै हातमा बुढी औंला नभएमा दायाँ हातको अन्य कुनै औला वा सो नभएमा बायाँ हातको अन्य कुनै औंलाको छाप लगाई र कुनै हातमा औंला नभएमा सोही व्यहोरा अधकट्टीमा जनाई मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(३) निर्वाचित हुने कुनै पदको उम्मेदवार निर्विरोध निर्वाचित भएको रहेछ र कुनै पदको लागि मतदान गर्नुपर्ने अवस्था रहेछ भने निर्विरोध निर्वाचित भएको पदको लागि निर्धारित निर्वाचन चिह्न रहेको खण्डमा रातो वा कालो मसी भएको कलमले माथिदेखि तलसम्म धर्को कोरी मतदान गर्नुपर्ने बाँकी पदको लागि मात्र मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

४२. **मतपत्र दिने** : (१) दफा ३८ बमोजिम मतदाता नामावलीमा नाम रुजु भई दफा ४० बमोजिम औंलामा नउड्ने मसी वा नमेटिने मसी भएको मार्करले चिनो लागेको मतदातालाई मतदान अधिकृत वा सहायक मतदान अधिकृतले दफा ४१ बमोजिम रित पुर्‍याई मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) मतदातालाई मतदानका लागि मतपत्र दिँदा मतदान अधिकृतको दस्तखत भए नभएको यकिन गरी दस्तखत भएको मतपत्र मात्र दिनु पर्नेछ ।

४३. **मतदान कक्षमा एक पटकमा एकजना मतदातालाई मात्र प्रवेश गर्न दिने** : मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत वा मतदान कार्यको लागि खटिएको कर्मचारीले मत सङ्केत गर्ने गोप्य मतदान कक्षमा एक पटकमा एकजना मतदातालाई मात्र प्रवेश गर्न दिनु पर्नेछ ।

तर दफा ४८ बमोजिम अशक्त मतदाताको साथमा जान अनुमति दिएको व्यक्तिलाई त्यस्तो मतदाताको साथमा मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा प्रवेश गर्न दिइनेछ ।

४४. **मतदान गर्न प्राथमिकता** : मतदान अधिकृतले अपाङ्गता भएका, आफ्नो काखे बालबालिका साथमा भएकी वा गर्भवती महिला, अशक्त, बृद्ध वा बिरामी मतदातालाई मतदान गर्ने काममा प्राथमिकता दिई मतदान गराउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

४५. **मतदाताले नजानेको कुरा सिकाइ दिने** : कुनै मतदाताले मतदान सम्बन्धमा आफूले नजानेको कुरा सोधेमा मतदान अधिकृतले मतदाताले सोधेको कुरा सिकाउनु वा बुझाउनु पर्नेछ ।

तर कुनै उम्मेदवारको पक्ष वा विपक्षमा मतदान गर्ने वा नगर्ने कुरा बताउन वा कुनै किसिमले सङ्केत गर्न भने हुँदैन ।

४६. **अशक्त मतदातालाई सहायता गर्ने** : (१) दृष्टिविहीन वा शारीरिक रूपले अशक्तता भएका वा अरू कुनै कारणले आफैं मत सङ्केत गर्न नसक्ने मतदाताले आफ्नो साथमा आएको

एकाघरको परिवारको सदस्यलाई आफूसँग मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा आफूसँगै लैजाने अनुमति मागेमा मतदान अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई मतदाताको साथमा मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा प्रवेश गर्न अनुमति दिनु पर्नेछ ।

तर कुनै पनि उम्मेदवार वा उम्मेदवारका निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिलाई त्यस्तो मतदाताको साथ लगाई मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा जाने अनुमति दिनु हुँदैन ।

(२) कुनै मतदाताले दृष्टिविहीन वा शारीरिक अशक्तता वा अरु कुनै कारणवश आफैं मत सङ्केत गर्न नसक्ने भई मत सङ्केत गर्ने काममा सहयोग पुऱ्याउन मतदान अधिकृतलाई अनुरोध गरेमा र मतदान अधिकृतलाई सो कुरा उपयुक्त लागेमा मतदान अधिकृतले त्यस्तो मतदाताको मतपत्रमा मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा गई निजको इच्छा अनुसार मत सङ्केत गर्ने काममा सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

४७. **मतपत्र बाहेक अन्य पदार्थ मतपेटिकामा खसाल्न नदिने** : मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत वा मतदान कार्यको लागि खटिएको कर्मचारीले मतदातालाई मतपेटिकामा मतपत्र बाहेक अन्य कुनै वस्तु खसाल्न दिनु हुँदैन ।

४८. **मतदान केन्द्रबाट मतपत्र बाहिर लैजान वा नष्ट गर्न नदिने** : मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत, मतदान कार्यको लागि खटिएको कर्मचारी वा सुरक्षाकर्मीले मतदान गर्न मतदातालाई उपलब्ध गराएको मतपत्र मतपेटिकामा नखसाली मतदान केन्द्रबाट बाहिर लैजान वा कुनै किसिमले नष्ट गर्न दिनु हुँदैन ।

४९. **मतदान गरेको मतदातालाई बाहिर पठाउने** : मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत वा मतदान कार्यको लागि खटिएको कर्मचारीले मतदान गरिसकेको मतदातालाई मतदान गर्ने ठाउँतिर फर्केर नमिल्ने गरी तुरुन्त बाहिर जाने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

५०. **नाम ढाँटी मतदान गर्न आएमा विरोध गर्ने** : (१) कुनै व्यक्तिले आफ्नो नाम ढाँटी अर्को मतदाताको नाममा मतदान गर्नको लागि मतपत्र लिन आएमा उम्मेदवार वा निजको प्रतिनिधि वा सोही मतदान केन्द्रका मतदाताले एक सय रुपैयाँ नगदै धरौटी राखी मतदान अधिकृत समक्ष नियमावलीको अनुसूची-१४ बमोजिमको निवेदन दिई विरोध गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन परेमा मतदान अधिकृतले सो सम्बन्धमा आवश्यक प्रमाण बुझी निर्णय गर्नु पर्नेछ र त्यसरी पर्न आएको विरोधको छोटकरी विवरण र सोको निर्णय नियमावलीको अनुसूची-१५ बमोजिमको निर्णय किताबमा जनाउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम निर्णय गर्दा विरोध ठीक ठहरेमा मतदान अधिकृतले सो धरौटी रकम सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिई सोको भर्पाइ गराउनु पर्नेछ । विरोध ठीक नठहरेमा सो धरौटी रकम जफत हुनेछ ।

५१. **<u>मतदाताले फिर्ता दिएको मतपत्रको लगत राख्ने</u>** : कुनै मतदाताले मतदान नगर्ने निश्चय गरी आफूले मतदान गर्न लिएको मतपत्र मतदान अधिकृतलाई फिर्ता दिएमा मतदान अधिकृतले त्यस्तो मतपत्रको लगत राख्नु पर्नेछ र फिर्ता गरिएको मतपत्रमा फिर्ता गरिएको व्यहोरा जनाई छुट्टै खाममा राखी निर्वाचन अधिकृतलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

तर मत सङ्केत गरिसकेको मतपत्र फिर्ता दिन आएमा तत्कालै मतपेटिकाभित्र खसाली दिनु पर्नेछ ।

५२. **<u>निविदा मतपत्र सम्बन्धी व्यवस्था</u>** : (१) कुनै मतदाताले आफ्नो नामबाट अरु कसैले मतपत्र लिइसकेको वा मतदान गरिसकेको र आफू नै वास्तविक मतदाता हो भनी दाबी गर्न चाहेमा निजले मतदान अधिकृत समक्ष नियमावलीको अनुसूची-२८ को ढाँचामा आफ्नो परिचय खुल्ने प्रमाण संलग्न राखी निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दाबी गरेमा मतदान अधिकृतले दाबीकर्ताको दाबी बमोजिम निज वास्तविक मतदाता हो होइन भन्ने कुरा बुझ्नु पर्नेछ । दाबीकर्ताले लिखित रुपमा आफ्नो मतदाता परिचयपत्र, नागरिकताको प्रमाणपत्र वा निजको परिचय खुल्ने अन्य प्रमाण प्रस्तुत गरेमा सोको प्रतिलिपि मतदान अधिकृतले लिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रस्तुत प्रमाणबाट दाबीकर्ता वास्तविक मतदाता हो भन्ने कुरामा मतदान अधिकृत विश्वस्त भएमा मतदान अधिकृतले सो कुरा जनाई अभिलेख राखी निर्णय गरी त्यस्तो व्यक्तिलाई निविदा मतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निर्णय गरेपछि मतदान अधिकृतले नियमावलीको अनुसूची-२९ बमोजिम निविदा मतपत्रको लगतमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ र लगतमा दावीकर्ताको सहिछाप समेत गराई मतपत्रमा मतदान अधिकृतले सही गर्ने ठाउँको बाँयातिरको खाली ठाउँमा "निविदा मतपत्र" लेखी सो मतपत्र दाबीकर्ता मतदातालाई दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको मतपत्रमा मतदाताले मतसङ्केत गरिसकेपछि सो मतपत्र मतपेटिका भित्र नखसाली निविदा मतपत्र राख्ने छुट्टै खाममा राखी निर्वाचन अधिकृतलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(६) निर्वाचनको मतगणना गर्दा उपदफा (५) बमोजिम छुट्टै खाममा राखिएका निविदा मतपत्रहरू त्यस समयमा गणना गरिने छैन । निर्वाचन सम्बन्धी उजुरी पर्न आई त्यस्तो उजुरीको निर्णय गर्नको लागि आवश्यक पर्ने भनी ठहर गरेमा अदालतले त्यस्तो निविदा मतपत्रहरू समेत गणना गर्न सक्नेछ ।

५३. **<u>मतदान केन्द्रको निरीक्षण गर्ने</u>** : मतदान अधिकृतले मतदानको अवधिमा देहाय बमोजिमका ठाउँ र कामको सम्बन्धमा निरीक्षण गर्नु पर्नेछ र त्यहाँ कुनै समस्या रहेछ भने सो समस्याको तत्काल समाधान गरी मतदान कार्य लगातार सुचारू गर्नु पर्नेछ :-

(क) कुनै मतदाता मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षमा मत सङ्केतको छाप लगाउन आवश्यक समयभन्दा बढी समयसम्म बसे, नबसेको,

(ख) छापदानी र मत सङ्केत गर्ने स्वस्तिक छाप निर्धारित स्थानमा रहे, नरहेको,

(ग) छापदानीमा मसी भए, नभएको,

(घ) मतपेटिकामा मतपत्र खसाले, नखसालेको,

(ङ) मतपेटिका भरिए, नभरिएको,

(च) मतपेटिका सुरक्षित अवस्थामा रहे, नरहेको,

(छ) मतदाताको नाम रुजु गर्ने स्थानमा र मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्ष बाहिर मतदाताको भिड भए, नभएको,

(ज) मतदान कार्यमा कुनै बाधा भए, नभएको ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निरीक्षण गर्दा उम्मेदवार वा निजको प्रतिनिधिले चाहेमा परैबाट उक्त निरीक्षण कार्यको अवलोकन गर्न सक्नेछ ।

तर यसरी अवलोकन गराउँदा निजहरूलाई मत सङ्केत गर्ने गोप्य कक्षसम्म जाने गरी अनुमति दिनु हुँदैन ।

५४. **मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्ने मतदातालाई मतदान गर्न दिने** : मतदान अधिकृतले मतदानको लागि तोकिएको समय अपराह्न पाँच बजेभित्र मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गरी लामबद्ध भइसकेका मतदातालाई मतदान गर्ने समय समाप्त भए तापनि मतदान गर्न अनुमति दिनु पर्नेछ ।

तर मतदानको लागि तोकिएको समय समाप्त भएपछि कुनै पनि व्यक्तिलाई मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्न दिनु हुँदैन ।

५५. **मतदानको समय समाप्त नभएसम्म मतदानको कार्य समाप्त गर्न नहुने** : मतदान गर्नको लागि कुनै मतदाता सो मतदान केन्द्रमा उपस्थित नभए तापनि मतदान अधिकृतले मतदानको लागि तोकिएको अन्तिम समय समाप्त नभएसम्म मतदान केन्द्रमा मतदानको कार्य समाप्त गर्नु हुँदैन ।

५६. **मतदानको प्रगति विवरण :** (१) मतदान अधिकृतले मतदान सुरु भएको प्रत्येक दुई घण्टामा भएको कुल मतदान सङ्ख्या, मतदान केन्द्रको वस्तुस्थिति, मतदानको प्रतिशत, मतदान गर्ने महिला पुरुषको संख्या सहितको मतदानको प्रगति विवरण छिटो साधनद्वारा निर्वाचन अधिकृतसमक्ष पठाई आफ्नो डायरी (पोलबुक) मा समेत उल्लेख गरी राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रगति विवरण अनुगमन टोलीमार्फत समेत पठाउन सकिनेछ । यसरी प्राप्त प्रगति विवरणको आधारमा निर्वाचन अधिकृतले निर्वाचन आयोगमा प्रत्येक दुई घण्टामा प्रतिवेदन गर्नु पर्नेछ ।

५७. **मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्न अनुमति** : (१) मतदान अधिकृतले देहायका व्यक्तिलाई मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्ने अनुमति दिनु पर्नेछ :-

(क) मतदाता,

(ख) उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधि,

(ग) आयोगबाट अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षक,

(घ) आयोग वा निर्वाचन अधिकृत वा मतदान अधिकृतबाट अनुमति पाएका व्यक्ति,

(ङ) महिला मतदाताको साथमा रहेको बढीमा पाँच वर्षसम्मको बालबालिका,

(च) दृष्टिविहीन वा शारीरिक रूपले अशक्त मतदाताको सहयोगको लागि साथमा आएको एकाघरको परिवारको सदस्य ।

(२) मतदान अधिकृतले कुनै व्यक्तिलाई मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्ने अनुमति दिँदा मतदान कार्यका लागि आवश्यक पर्ने हो, होइन यकिन गरेर मात्र अनुमति प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(३) निर्वाचन आयोग वा निर्वाचन अधिकृत वा मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्न उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिम अनुमति दिएको व्यक्तिलाई नियमावलीको अनुसूची-२७ बमोजिमको अनुमति पत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा ((३) बमोजिम मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्न अनुमति पाएका कुनै पनि व्यक्तिलाई मतदान केन्द्रभित्र मोबाइल फोन प्रयोग गर्न दिनु हुँदैन । मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्नु अगाडि मोबाइल फोन बन्द गर्न लगाएर मात्र मतदान केन्द्रमा प्रवेश अनुमति दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्न अनुमति पाएका व्यक्तिले मतदान केन्द्रभित्र क्यामेरा तथा फोटो खिच्ने सामग्री पनि साथमा लैजान पाउने छैनन् ।

५८. **मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्न नदिने** : दफा ५७ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै प्रकारको हतियार साथ लिएको वा मादक पदार्थ सेवन गरेको व्यक्ति मतदाता भए तापनि मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा प्रवेश गर्न दिने छैन ।

५९. **मतदानको समय समाप्त हुन लागेको जानकारी गराउने :** मतदानको समय समाप्त हुनु भन्दा पन्ध्र मिनेट अगाडि मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत वा सहायक कर्मचारीले मतदाताहरूले स्पष्टसँग सुन्ने गरी मतदानको समय सकिन लागेको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

६०. **मतदान अधिकृतको डायरीमा विवरण राख्ने** : मतदान अधिकृतले निर्वाचन आयोगद्वारा निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय मार्फत उपलब्ध गराएको मतदान अधिकृतको डायरीमा मुख्य मुख्य घटनाको विवरण उल्लेख गरी निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

६१. **मतको अभिलेख राख्ने :** मतदान कार्य समाप्त भइसकेपछि तथ्याङ्क फारामका आधारमा कति मत खसेको छ सोको विवरण मतदान अधिकृतको डायरीको निर्दिष्ट स्थानमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-९

<u>मतदान कार्य सम्पन्न भएपछि गर्नु पर्ने कार्य</u>

६२. **<u>मतपेटिकाको प्वाल बन्द गर्ने</u>** : (१) मतदान गर्न तोकिएको समय समाप्त भई लामबद्ध सबै मतदाताले मतदान गरिसकेपछि मतदान अधिकृतले सो मतदान केन्द्रमा उपस्थित सबै उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको रोहबरमा मतपेटिकाको मतपत्र खसाल्ने प्वाल बन्द गरी हरियो रङ्गको सुरक्षण सिल लगाउनु पर्नेछ ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम मतपेटिकाको प्वाल बन्द गरेको मुचुल्का स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४० बमोजिमको ढाँचामा गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो मुचुल्कामा आफूले दस्तखत गरी सो स्थानमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

६३. **<u>मतपत्रको फाँटबारी तयार गर्ने</u>** : (१) मतदान अधिकृतले मतदानको काम समाप्त भएपछि निर्देशिकाको अनुसूची-४१ बमोजिम मतपत्रको फाँटवारी तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको फाँटवारी तयार गरेपछि सो फाँटवारीमा मतदान अधिकृतले दस्तखत गर्नु पर्नेछ र सो स्थानमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

६४. **<u>कागजात सुरक्षित राख्ने</u>** : (१) मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रमा मतदानको काम समाप्त भएपछि देहायका कागजपत्र र मतपत्रहरू छुट्टाछुट्टै खाममा बन्द गरी लाहाछाप लगाउनु पर्नेछ र सो मतदान केन्द्रमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिले पनि आफ्नो लाहाछाप लगाउन चाहेमा लगाउन दिनु पर्नेछ :-

(क) मतदान अधिकृतको दस्तखत नभएका मतपत्र,
(ख) मतदान अधिकृतको दस्तखत भएका तर मतदानमा प्रयोग नभएका मतपत्र,
(ग) मतपेटिका बाहिर रहेका मतपत्र,
(घ) मतदाताले मतदान नगरी मतदान अधिकृतलाई फिर्ता दिएका मतपत्र,
(ङ) मतदाताको नाम रुजु गरी रेजा (✓) चिह्न लगाएको मतदाता नामावली,
(च) मतपत्रका अधकट्टी,
(छ) निविदा मतपत्र,
(ज) विरोध गर्ने र विरोध भएको मतदाताको सूची,
(झ) विरोध सम्बन्धी निर्णय किताब,
(ञ) निर्वाचन आयोग वा निर्वाचन अधिकृतको निर्देशन अनुसार खाम बन्द गरी लाहाछाप लगाई राख्नु पर्ने अन्य कुनै कागजात ।

(२) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिमका कागजात सिलबन्दी गर्दा मतदान गरेका महिला, पुरुष वा अन्यको तथ्याङ्क फाराम र पोलबुक सिलबन्दी नगरी छुट्टै खाममा राखी निर्वाचन अधिकृतलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिमको कागजात खाम बन्द गरी सकेपछि निर्देशिकाको अनुसूची-४२ बमोजिमको मुचुल्का तयार गर्नु पर्नेछ र सो मुचुल्कामा आफूले दस्तखत गरी सो स्थानमा उपस्थित उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-१०

विशेष परिस्थितिमा मतदान स्थगित गर्ने

६५. **मतदान रोक्न सक्ने** : (१) कुनै विशेष वा असामान्य परिस्थिति उत्पन्न भई मतदान कार्य सुचारू हुन नसक्ने अवस्था आएमा मतदान अधिकृतले सूचना प्रकाशन गरी केही समयको लागि समय तोकी मतदान रोक्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको समयावधिभित्र पुनः मतदान कार्य सुचारू गर्न नसकिने अवस्था सिर्जना भएमा मतदान अधिकृतले सो दिनको दफा ६६ बमोजिम स्थगित गर्न सक्नेछ ।

६६. **मतपेटिका नोक्सान भएमा वा तोडफोड गरिएमा** : (१) कुनै मतदान केन्द्रमा मतदानको लागि प्रयोग भएको मतपेटिका दुर्घटनावश नोक्सान भएमा वा जानाजान तोडफोड गरी नोक्सान गरिएमा मतदान अधिकृतले सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतलाई त्यस घटनाको प्रतिवेदन तुरुन्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतपेटिका दुर्घटनावश नोक्सान भएमा वा जानाजान तोडफोड गरिएमा मतदान अधिकृतले स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४३ बमोजिम मुचुल्का गर्नु पर्नेछ र सो मुचुल्कामा आफ्नो दस्तखत गरी उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले निर्वाचन अधिकृतलाई बुझाई सकेको मतदानको लागि प्रयोग भएको मतपेटिका कुनै किसिमले खोसिएमा, जानाजान तोडफोड गरी नोक्सान भएमा, दुर्घटनावश नोक्सान भएमा वा उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो मतदान केन्द्रको मतदान तुरुन्त रद्द गर्नु पर्नेछ र त्यसको प्रतिवेदन आयोगमा तुरुन्त दिनु पर्नेछ ।

६७. **विशेष परिस्थितिमा मतदान स्थगित गर्न सकिने** : (१) कुनै मतदान केन्द्रमा हुलदङ्गा लगायत अन्य असामान्य परिस्थिति उत्पन्न भई, उपद्रव वा प्राकृतिक विपद् वा काबुबाहिरको कुनै परिस्थिति सिर्जना भएको कारणले मतदानको काम हुन नसक्ने कुरामा मतदान अधिकृत विश्वस्त भएमा निजले त्यस्तो मतदान केन्द्रको मतदान कार्य तत्काल स्थगित गर्न सक्नेछ र त्यसरी मतदान स्थगित भएको कारण समेत उल्लेख गरी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४४ बमोजिमको सूचना सोही स्थानमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतदान स्थगित गरिएमा मतदान अधिकृतले मतदान स्थगित गरिएको व्यहोरा समेत खुलाई स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४५

बमोजिमको मुचुल्का तयार गर्नु पर्नेछ र सो मुचुल्कामा आफूले दस्तखत गरी उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिम मतदान स्थगित गरेको सूचना तुरुन्त निर्वाचन अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम मतदान स्थगित भएको व्यहोराको जानकारी निर्वाचन अधिकृतले तुरुन्त मुख्य निर्वाचन अधिकृत र आयोगलाई दिनु पर्नेछ ।

६८. **मतदान केन्द्रको अनधिकृत कब्जा** : (१) देहायको अवस्था भएमा मतदान केन्द्रको अनधिकृत कब्जा भएको मानिनेछ :-

(क) कसैले बल प्रयोग गरी वा डर त्रास देखाई वा धम्की दिई मतदान केन्द्र वा मतदान गर्न निश्चित गरिएको स्थान आफ्नो कब्जामा लिई मतदानको कार्यमा प्रभाव पारेमा वा कुनै उम्मेदवारको समर्थक मतदातालाई मात्र मतदान गर्न दिएमा वा अन्य मतदातालाई मतदान गर्न नदिएमा,

(ख) कसैले बल प्रयोग गरी वा नगरी मतदातालाई कुनै उम्मेदवारको पक्षमा मतदान गर्न वा नगर्न डर त्रास देखाएमा वा धम्की दिएमा वा मतदान गर्नको लागि बाटो वा गौंडा छेकी रोकेमा वा मतदान केन्द्रमा वा मतदान गर्ने स्थानमा जान वा प्रवेश गर्न नदिएमा, वा

(ग) कसैले बल प्रयोग गरी वा नगरी मतदान कार्य सञ्चालन गर्न खटिएको मतदान अधिकृत वा कर्मचारीलाई आफ्नो कर्तव्य पालना गर्न नदिएमा वा निजको जिम्मामा रहेको मतपत्र, मतपेटिका वा मतदान सम्बन्धी सामग्री खोसेमा वा अन्य त्यस्तै कार्य गरी मतदानको कार्य निष्पक्ष तथा स्वतन्त्र रूपमा सामान्य ढङ्गले सञ्चालन नहुने वा हुन नसक्ने गरी प्रभावित गरेमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) मा उल्लिखित कुनै कारणले मतदान केन्द्रको अनधिकृत कब्जा भएमा मतदान अधिकृतले तत्काल मतदान स्थगित गरी त्यसरी मतदान स्थगित भएको कारण समेत उल्लेख गरी स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४४ बमोजिमको सूचना सोही स्थानमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ र त्यसको प्रतिवेदन निर्वाचन अधिकृतलाई र निर्वाचन अधिकृतले आयोगलाई तुरुन्त दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मतदान स्थगित गरिएमा मतदान अधिकृतले मतदान स्थगित गरिएको व्यहोरा समेत खुलाई स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४५ बमोजिमको मुचुल्का तयार गर्नु पर्नेछ र सो मुचुल्कामा आफूले दस्तखत गरी उम्मेदवार वा निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको समेत सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा आयोगको निर्देशनमा निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो घटनाको जाँच गर्न सक्नेछ र त्यस्तो जाँचको प्रतिवेदनको आधारमा

आयोगले वा आयोगको निर्देशन अनुसार निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो मतदान केन्द्रको मतदान रद्द गर्न सक्नेछ ।

६९. **<u>मतदान स्थगित गर्दा विशेष ध्यान दिनु पर्ने</u>** : (१) मतदान केन्द्रमा बलजफ्ती, हुलहुज्जत वा झैझगडा भई मतदान कार्य बिथोलिने अवस्था हुने भएमा मतदान अधिकृतले समाधानको लागि सुरक्षाकर्मीको सहयोग लिनु पर्नेछ । सुरक्षाकर्मीको सहयोग लिँदासमेत मतदान कार्य सुचारू गर्न सम्भव नभएमा मात्र मतदान कार्य स्थगित गर्नु पर्नेछ ।

(२) कुनै प्राकृतिक विपत्ती वा अन्य कारणबाट मतदान गराउन असम्भव भएमा मतदान कार्य स्थगित गर्नु पर्नेछ । थोरै समय परेको पानी वा हावाहुरी जस्ता सामान्य कारणबाट मतदान स्थगित गर्नु हुँदैन । कुनै पनि अवस्थामा मतदान कार्य गराउन सम्भव नदेखिएमामात्र मतदान स्थगित गर्नु पर्नेछ ।

(३) मतदान अधिकृतले मतदान स्थगित गर्दा के कारणले स्थगित गरिएको हो सोको जानकारी तत्काल निर्वाचन अधिकृतलाई गराउनु पर्नेछ । मतदान स्थगित गर्नु परेमा मतदान केन्द्रमा उपस्थित सबैको जानकारीको लागि सार्वजनिक सूचना जारी गरीं अर्को मतदान निर्वाचन आयोगद्वारा तोकिएको दिन हुने कुराको समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(४) मतदान स्थगित गरिएमा पनि मतपेटिका सिलबन्दी गरी सबै सामग्री प्रक्रियाबमोजिम बन्द गरी सुरक्षित राख्ने कार्य उम्मेदवार वा निजका प्रतिनिधिको रोहवरमा गर्नु पर्नेछ ।

७०. **<u>पुनः मतदानको व्यवस्था</u>** : (१) दफा ६६, ६७ र ६८ बमोजिम मतदान स्थगित वा रद्द भएको अवस्थामा निर्वाचन अधिकृतले सो मतदान केन्द्रमा पुनः मतदान हुने मिति र समय तोकी नियमावलीको अनुसूची-१६ को ढाँचाको सूचना आफ्नो कार्यालयमा र मतदान स्थगित गरिएको मतदान केन्द्रमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनः मतदान हुने मिति र समय तोक्नुभन्दा पहिले निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो मतदान केन्द्रमा खटाउने कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी, मतपत्रसहितका आवश्यक मतदान सामग्रीको व्यवस्थाको लागि मुख्य निर्वाचन अधिकृतलाई लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम हुने पुनः मतदानको लागि मतदान अधिकृत, सहायक मतदान अधिकृत वा अन्य कर्मचारी खटाउँदा पहिले सो वडाको मतदान केन्द्रमा नखटिएको कर्मचारीलाई खटाउनु पर्नेछ ।

७१. **<u>गिरफ्तार गर्न सकिने</u>** : मतदान अधिकृतले दफा २२, ६६, ६७ र ६८ बमोजिमको कार्य गर्ने वा गराउने व्यक्तिलाई गिरफ्तार गर्न सो ठाउँमा खटिएका सुरक्षाकर्मीलाई आदेश दिन सक्नेछ र त्यसरी आदेश पाएको सुरक्षाकर्मीले गिरफ्तार गर्न लगाइएको व्यक्तिलाई तुरुन्त गिरफ्तार गरी आफ्नो नियन्त्रणमा राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-११

मतदान केन्द्रबाट प्रस्थान

७२. **मतपत्र भएको मतपेटिका र साथमा रहन सक्ने व्यक्ति** : (१) मतदान कार्य समाप्त भइसकेपछि मतदान अधिकृतले सिलबन्दी गरिएको मतपेटिका र मतदान सम्बन्धी अन्य कागजात साथमा लिई यथासम्भव छिटो सुरक्षितसाथ निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयतर्फ प्रस्थान गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मतदान अधिकृतले मतदान केन्द्रबाट मतपेटिका लिएर निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयतर्फ जाँदा उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधि मतदान अधिकृतसँगै मतपेटिकाको साथमा जान चाहेमा मतदान अधिकृतले आफूसँग आउन दिनु पर्नेछ र बास बस्नुपर्ने अवस्थामा मतपेटिका राखेको कोठा बाहिर बस्न चाहेमा बस्नको लागि अनुमति दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मतदान अधिकृतसँग साथमा आउने व्यक्तिलाई कुनै अवस्थामा पनि मतपेटिका समाउन वा छुन भने दिनु हुँदैन ।

७३. **मतपेटिका र मतदान सामग्री बुझाई भरपाई लिने** : (१) मतदान अधिकृतले मतपेटिका, प्रयोग नभएका मतपत्र र खामबन्द गरिएका कागजात, वितरण गर्न बाँकी रहेका मतदाता परिचयपत्र तथा निर्वाचन सम्बन्धी सम्पूर्ण सामग्री आफू खटिएको सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतलाई अनुसूची-२ बमोजिमको फारममा उल्लेख गरी बुझाई दिनु पर्नेछ । निर्वाचन अधिकृतले मतदान अधिकृतबाट निर्वाचन सामग्री बुझिलिएपछि स्थानीय तह निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-४६ बमोजिमको भरपाई गरी मतदान अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) मतपेटिका ढुवानी गर्दा मतपेटिकाको सुरक्षणसिल चुँडिएको देखिएमा मतदान अधिकृतले त्यसको प्रतिवेदन निर्वाचन अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ र निर्वाचन अधिकृतले पनि मतदान अधिकृतसँगै आएको उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिबाट समेत सो कुराको जानकारी वा प्रतिवेदन लिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सामग्री बुझाउँदा मतदान अधिकृतले आफ्नो डायरी (पोलबुक) र मतदान गर्ने महिला, पुरुष वा अन्य मतदाताको तथ्याङ्क फाराम सिलबन्दी नगरी निर्वाचन अधिकृतलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

७४. **मतपेटिका बन्द गरेको बिर्कोको सुरक्षणसिल चुँडिएमा** : दफा ७३ को उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिवेदनबाट कसैको गलत क्रियाकलापका कारणले मतपेटिका बन्द गरेको सुरक्षणसिल चुँडिएको होइन भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा बाहेक मतपेटिकामा लगाएको सुरक्षणसिल जानाजानी कसैले चुँडाएको प्रमाणित भएमा वा आशङ्का लागेको अवस्थामा निर्वाचन अधिकृतले सो कुराको प्रतिवेदन निर्वाचन आयोगमा तुरुन्त दिनु पर्नेछ र त्यस्तो अवस्थामा निर्वाचन आयोगको निर्देशन बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-१२

विविध

७५. **मतदान अधिकृतको अशक्ततामा काम गर्ने :** (१) मतदान केन्द्रमा मतदान अधिकृत कुनै कारणबाट अशक्त भई मतदान कार्य सुचारू रूपले सञ्चालन गर्न असमर्थ रहेको अवस्थामा सहायक मतदान अधिकृतले सो कुराको जानकारी निर्वाचन अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्थामा मतदान केन्द्रमा खटिएका सहायक मतदान अधिकृत, सहायक कर्मचारी, उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन वा मतदान प्रतिनिधिको रोहवरमा निज मतदान अधिकृत अशक्त भई काम गर्न नसकेको हो भनी स्थानीय तह निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-६३ बमोजिमको ढाँचामा मुचुल्का गराई सो मुचुल्कामा सहायक मतदान अधिकृत, सहायक कर्मचारी र उम्मेदवार वा उम्मेदवारको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधिको सही गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम मुचुल्का गराएपछि सहायक मतदान अधिकृतले मतदान अधिकृतलाई भए सरहको अधिकार प्रयोग गरी मतदान कार्य सञ्चालन गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम कार्य गर्दा मतदान अधिकृतले निविदा प्रयोजनको मतपत्रमा दस्तखत गरी सकेको अवस्थामा सो मतपत्र मतदातालाई वितरण गरिसकेपछि मात्र अन्य मतपत्रमा आफूले दस्तखत गर्नु पर्नेछ । यसरी दस्तखत गर्दा उपदफा (२) बमोजिमको मुचुल्कामा गरेको नमुना बमोजिमको दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) बमोजिमको मुचुल्का र उपदफा (४) बमोजिमको दस्तखतको नमुना फाराम मतदान कार्य सम्पन्न भई निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा मतपेटिका बुझाउँदा छुट्टै बुझाउनु पर्नेछ ।

७६. **निर्वाचन सम्बन्धी कानूनको जानकारी राख्नु पर्ने** : मतदान अधिकृतले निर्वाचन सम्बन्धी ऐन, नियम, निर्देशिका वा आयोगले समय समयमा जारी गरेका आदेश तथा निर्देशनको समेत जानकारी राख्नु पर्नेछ ।

७७. **निर्वाचन आचार संहिता :** मतदान अधिकृतले आयोगले जारी गरेको निर्वाचन आचार संहिता, २०७२ तथा स्थानीय तह निर्वाचन आचार संहिता, २०७३ को बारेमा जानकारी लिई उल्लिखित आचार संहिता पालना भए नभएको विषयमा बुझी आचार संहिता पालना गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

७८ **मतदान कार्यको पर्यवेक्षण गर्न दिने :** मतदान अधिकृतले निर्वाचन आयोगबाट निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि स्वीकृति पाएका निर्वाचन पर्यवेक्षकलाई मतदान केन्द्रको पर्यवेक्षण गर्न दिनु पर्नेछ ।

तर पर्यवेक्षकहरूलाई मत सङ्केत गर्ने स्थान तथा मतपेटिका रहेका ठाउँमा जान दिनु हुँदैन ।

७९. **उम्मेदवार, निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधि उपस्थित नभएमा :** निर्वाचन सम्बन्धी कुनै कार्यमा उम्मेदवार वा निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधि नियुक्त नभएमा वा कुनै उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधि वा मतदान प्रतिनिधि उपस्थित हुनु पर्नेमा निज उपस्थित नभएमा सोही कारणले मात्र मतदान वा सोसँग सम्बन्धित काम कारबाही गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

८०. **मद्दत लिन सकिने :** मतदान अधिकृतले निर्वाचनको कामको सिलसिलामा स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी लगायतका कुनै पनि सुरक्षा सम्बन्धी निकायको मद्दत लिन सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ८ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

निर्वाचन आयोग

निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय

.... जिल्ला

.... गाउँपालिका/नगरपालिका

.... मतदान केन्द्र

विषय : स्वयंसेवक नियुक्ति ।

श्री ....

.... ।

यस मतदान केन्द्रमा निर्वाचनको काममा सहयोग गर्न तपाईंलाई मिति २०७....../......./....... देखि मिति २०७....../......./....... सम्म स्वयंसेवकको रूपमा नियुक्त गरिएको छ ।

स्वतन्त्र र निष्पक्ष निर्वाचन गराउने सन्दर्भमा तपाईंले मतदान अधिकृतले खटाएको कार्य इमान्दारीपूर्वक सम्पादन गर्नु हुनेछ भन्ने अपेक्षा गरेको छु ।

मिति : २०७ ....../...../.....

....

मतदान अधिकृत

अनुसूची-२

(दफा ७३ सँग सम्बन्धित)

मतदान अधिकृतले निर्वाचन अधिकृतलाई मतदान सामग्री बुझाएको विवरण

श्री निर्वाचन अधिकृत,
निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय,
.... गाउँपालिका/ नगरपालिका

.... जिल्ला, ... गाउँपालिका/महानगरपालिका/उपमहानगरपालिका/नगरपालिकाको वडा नं. .... मा रहेको ....मतदान केन्द्रमा मतदान अधिकृतको रुपमा खटिएकोमा मतदान कार्य सम्पन्न गरी सो मतदान केन्द्रसँग सम्बन्धित निम्न लिखित सामग्री बुझाउन उपस्थित भएको छु। संलग्न विवरण अनुसारका सामग्री बुझिलिई सोको भरपाई पाउन अनुरोध छ।

सामग्रीको विवरण

१. मतपेटिकाः (क) रहेको क्रमसंख्या ....को सिलबन्दी मतपेटिका

१. सिल नं ...... २. सिल नं. ...... ३. सिल नं. ....
४. सिल नं ...... ५. सिल नं. ...... ६. सिल नं. ....

मतपत्र खसाउने प्वालमा सिलबन्दि गरेको सिल नं. .... ।

(ख) मतपत्र रहेको क्रमसंख्या ....को सिलबन्दी मतपेटिका

१. सिल नं ...... २. सिल नं. ...... ३. सिल नं. ....
४. सिल नं ...... ५. सिल नं. ...... ६. सिल नं. ....

मतपत्र खसाउने प्वालमा सिलबन्दि गरेको सिल नं. .... ।

(ग) मतपत्र रहेको क्रमसंख्या ....को सिलबन्दी मतपेटिका

१. सिल नं ...... २. सिल नं. ...... ३. सिल नं. ....
४. सिल नं ...... ५. सिल नं. ...... ६. सिल नं. ....

मतपत्र खसाउने प्वालमा सिलबन्दि गरेको सिल नं. .... ।

(मतपेटिकाको संख्या अनुसार विवरण थप्ने)

२. स्टाम्प प्याड ....

३. मतसंकेत छाप .... (क) पित्तल .... (ख) रबर ....

४. स्केल (संख्या) ....

५. मतदाताको नाम रुजू गरी रेजा (✓) चिन्ह लगाएको मतदाता नामावली

६. मतपत्रको अर्धकट्टी सिलवन्दी खाम थान ....।

७. मतदान अधिकृतको सही नभएको (मतदानमा प्रयोग नभएका) मतपत्र रहेको सिलबन्दी खाम थान.....।

(क) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।
(ख) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।
(ग) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।
(घ) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

८. मतदान अधिकृतको सही भएको तर मतदानमा प्रयोग नभएको मतपत्रको सिलबन्दी खाम

(क) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(ख) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(ग) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(घ) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

९. मतपेटिका बाहिर रहेको मतपत्रको सिलबन्दी खाम ।

(क) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(ख) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

१०. मतदाताले मतदान नगरी मतदान अधिकृतलाई फिर्ता दिएको मतपत्र रहेको सिलबन्दी खाम ।

(क) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(ख) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

११. विरोध गर्ने व्यक्ति र विरोध भएको मतदाताको सूची रहेको सिलवन्दी खाम ।

(क) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

(ख) सि. नं ....देखि ....सम्मका थान..........।

१२. विरोध सम्बन्धी निर्णय किताव थान.....

१३. धरौटी जफत गरेको रकम रु ....

१४. निविदा मतपत्रको सिलबन्दी खाम थान.............. ।

१५. निविदा मतदान सम्वन्धी फारमहरुको सिलबन्दी खाम थान........................... ।

१६. फाराम नं. .... बमोजिम मतपत्रको फाँटवारी ।

१७. पोलवुक ।

१८. वितरण गर्न बाँकी रहेका मतदाता परिचयपत्र थान...................

१९. मतदाता परिचयपत्र बुझाएको भर्पाइ थान..............................।

मतदान अधिकृतको सही : ....

नाम : ....

मिति : ....

समय : ....

उपर्युक्त बमोजिमको सामग्री प्राप्त भयो ।

मिति : ....

समय : .... निर्वाचन अधिकृत